

Sèrie 2

CONSIDERACIONS GENERALS SOBRE LA CORRECCIÓ

La finalitat dels exàmens per a majors de vint-i-cinc anys és comprovar el grau de coneixement sobre una matèria, en aquest cas història, i la competència i la destresa en les capacitats de raonament, d'exposició, de síntesi, de redacció i de totes aquelles que són necessàries per començar una carrera universitària.

La correcció de l'examen, per tant, ha de tenir en compte aquests dos paràmetres: incloure com a criteris de valoració tant el coneixement del que es pregunta com la manera com es respon i s'exposa, no valorant-ho per separat, sinó en conjunt, lligat, de manera harmònica. En definitiva, comprovar quin grau de maduresa intel·lectual té la persona que s'examina i corregir la prova en funció d'aquest fet.

Pel que fa al coneixement històric, el corrector ha de valorar, segons el seu criteri i com a expert, de quina manera l'examinand respon uns quants elements que caracteritzen el fet històric que es demana, com el situa cronològicament, com n'exposa els trets principals i com sap descobrir el joc de les causalitats i la lògica dels esdeveniments.

Però, a més, ha de valorar, alhora, si l'examinand ha entès el que se li pregunta, de quina manera expositiva i raonada respon i quin grau té de coherent, clar i concís l'examen com a text.

Per tant, i com a criteris de correcció, volem apel·lar a la reconeguda capacitat de l'examinador per ponderar totes aquestes reflexions i plasmar-ho en la valoració que faci de cada un dels exàmens.

La prova té dues parts. La primera part parteix d'un fet contemporani i cal que respongui les preguntes que es fan. El criteri és que conegui un tema i la seva base històrica. La segona part l'examinand només pot contestar tres de les cinc preguntes de l'examen i en cap cas corregir i valorar més de tres. Creiem que com a criteri a seguir, en aquest cas, seria la d'anar corregint fins arribar a la tercera i deixar les altres dues o una de més sense nota.

PRIMERA PART

1. Comenteu, situant-la en el context històric corresponent, la informació que facilita el text A. [1 punt]

El document és una crònica periodística que tracta el desgel de les relacions entre Cuba i els Estats Units. La segona presidència d'Obama ha portat, malgrat les dificultats que significa per a la seva política la majoria republicana al Congrés dels EEUU, el replantejament de les relacions amb l'illa caribenya, un cop demostrat que l'embargament no ha portat la caiguda del règim polític cubà, que l'acabament de la Guerra Freda significa un nou escenari en les relacions internacionals per a l'illa i que hi ha evidències d'un gir polític significatiu per part del castrisme. Malgrat que molts analistes ja feia anys que parlaven que la situació de les relacions entre els Estats Units i Cuba havia de canviar i la mateixa Hillary Clinton ho havia insinuat, les forces republicanes –sobretot la part més dretana-, i l'exili cubà de Miami, ho feien molt difícil. De fet, representa una típica acció d'un president en l'última etapa de la presidència, malgrat que el camí serà lent i cautelós.

Puntuació: si es diu el fet polític rellevant és el punt. Si es fan consideracions generals sobre la política exterior de Cuba i/o els Estats Units, sense que es digui clarament de què va el text, es pot posar 0,5. Qualsevol generalització sobre Cuba o els Estats Units descontextualitzada no es podrà puntuar. La reproducció escrita del text de forma literal tampoc es valoraria.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys

Maig 2016

**2. Digueu a quin esdeveniment històric es refereix el text B i comenteu-lo breument.
[1 punt]**

El discurs del president dels EEUU, Kennedy, sobre la seguretat del país, pronunciat el 1962, tracta de la crisi dels míssils. El descobriment que la Unió Soviètica pretenia instal·lar unes bases de míssils en territori cubà va desfermar la resposta immediata de la presidència dels Estats Units. L'apel·lació al perill en la seguretat i a la nuclearització contextualitza perfectament els dos elements claus de la Guerra Freda: l'existència de la política de blocs, amb les seves respectives àrees d'influència, i l'estratègia de seguretat basada en l'equilibri armamentista de base nuclear.

Puntuació: si s'explica el context en què les paraules de Kennedy tracten sobre la crisi dels míssils amb la Unió Soviètica, la tensió i el perill que va comportar i es menciona la Guerra Freda, la puntuació serà el punt. Si només s'esmenta i s'expressa de manera un xic descontextualitzada es podria puntuar amb 0,5. Qualsevol generalització sobre el tema totalment descontextualitzada, la puntuació serà un 0.

3. Comenteu les característiques principals de la història de les relacions entre Cuba i els Estats Units d'Amèrica, en el marc de l'anomenada Guerra Freda. (2 punts)

La crisi dels míssils és un episodi de la guerra freda entre les superpotències dels EEUU i la Unió Soviètica i va tenir lloc entre el 15 d'octubre de 1962, quan són descobertes en territori cubà les bases d'instal·lació de míssils nuclears, i el 28 d'octubre, quan s'anuncia que es desmantellaran les bases i els míssils tornaran cap a la Unió Soviètica. Darrere de l'incident, que va comportar un pols de tensió especialment perillós per a la seguretat mundial entre el president Kennedy i el seu homòleg rus Jrushchov, hi ha diferents esdeveniments històrics que el contextualitzen: la revolució cubana de Fidel Castro, l'intent fracassat nord-americà de la invasió a la badia de Cochinos, els intents secrets americans d'acabar amb el govern revolucionari de l'Havana que aboca el govern de Castro cap a la Unió Soviètica, i tota la política encaminada a ofegar econòmicament el règim castrista. Tot plegat, situava a l'illa caribenya en l'escenari marc del que s'ha denominat la Guerra Freda, les conseqüències de la qual durarien força anys més, fins i tot un cop liquidada la Unió Soviètica i el seu poder.

Puntuació: si s'assenyalen tres característiques de manera encertada on es pugui comprovar aquesta relació entre la Guerra Freda i l'evolució de les relacions entre els Estats Units i Cuba serien els 2 punts. Si només es refereix a aspectes molt generals sobre la Guerra Freda o sobre ambdós països es podria considerar la forquilla entre 1,5 i 0,5, depenent de la manera en què està explicat i redactat. Si són generalitzacions sobre Cuba o els Estats Units, o la mateixa Guerra Freda, sense saber-la explicar, la puntuació serà un 0.

SEGONA PART

Responen a TRES de les cinc qüestions següents. (6 punts; 2 punts cadascuna)

1. Expliqueu les causes econòmiques de l'imperialisme i del colonialisme de l'últim terç del segle XIX.

Les causes econòmiques poden anar des de les generals, com una conseqüència de l'evolució del capitalisme, o es pot precisar en causes més concretes com la col·locació d'excedents de capital dels països rics, la preservació de mercats captius per a les produccions de les metròpolis o l'obtenció de matèries primeres i productes alimentaris per a la indústria i el comerç. Aquestes serien les idees bàsiques, tot i que el desenvolupament pot ser farcit d'exemples o de consideracions paral·leles.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys

Maig 2016

Puntuació: el grau de valoració de la pregunta serien 2 punts si explicita aquestes causes, siguin de manera general o de manera concreta. Si es posen vaguetats sobre les causes econòmiques sense concretar-ho sintèticament es pot posar 1 punt. Si es parla d'una altra cosa, o es planteja de manera massa paternalista sense concretar res, no es puntuarà.

2. Expliqueu la formació de l'Estat d'Israel i les causes del conflicte amb l'Autoritat Nacional Palestina.

Arran la descomposició de l'Imperi Otomà, el Pròxim Orient fou controlat per les potències colonials. Després de la Primera Guerra Mundial, Palestina passava a estar sota control de la Gran Bretanya. Amb l'acabament de la Segona Guerra Mundial, la situació varià notablement. L'holocaust va marcar molt les consciències de molts països que van veure lògica la reclamació d'un estat jueu en terres palestines. El 1947 les grans potències vencedores i les Nacions Unides promogueren la divisió de l'àrea en dos estats, un de jueu i un d'àrab. La creació final de l'estat d'Israel i la ratificació de la divisió, el 1948, amb la declaració de la independència, va generar la primera guerra àrabo-israeliana i el conflicte amb els palestins, els quals es van veure fragmentats territorialment i alguns sota l'administració jueva. Aquesta situació va comportar el desvetllament de les aspiracions polítiques palestines. En aquest sentit és clau la formació de l'Organització per l'Alliberament de Palestina, creada el 1964, com un moviment ampli de resistència, armada i política, animada per alguns països àrabs, i que tingué a Yassir Arafat com a principal líder. Després de la guerra de 1967, guanyada per Israel, l'organització palestina incrementà l'acció terrorista, a part de les accions diplomàtiques. A partir dels anys vuitanta, Arafat anirà abandonant aquesta estratègia i fomentà la denominada insurrecció civil de la població en els territoris ocupats, cosa que va donar lloc a la primera intifada. Amb les converses i l'acord d'Oslo, promogudes pels Estats Units, entre palestins i l'estat d'Israel, els palestins reconeixien Israel i es creava l'Autoritat Nacional Palestina que va aconseguir l'administració directa de les zones de Gaza i Cisjordània. Tanmateix, avui dia, la radicalització islamista del conflicte, amb profundes divergències entre grups palestins, la feblesa de l'Autoritat Nacional Palestina, la pujada de governs jueus marcadament dretans que han propiciat una política de nous assentaments de colons jueus, i l'encerclament de l'exèrcit israelià dels territoris palestins arran d'atemptats de grups palestins, configura un quadre de tensió a la zona d'una gravetat evident.

Puntuació: els 2 punts es posen si s'exposa l'origen de l'estat d'Israel, la formació de l'Autoritat Nacional Palestina i es plantegen els motius del conflicte amb els palestins, malgrat no es posin gaires dates factuais. Ha de quedar clar, però, els marcs temporals i el procés històric, encara que sigui fet de manera senzilla. Si es parla vagament del conflicte, amb només alguna referència actual però mal expressada, o està mal redactada la resposta, no es puntuarà. El marge 1,5, 1,0 i 0,5 variarà si el text no té en compte algun dels fets històrics que es demana, si s'utilitza massa les referències més actuals només i, essencialment, el grau de maduresa positiva i el redactat.

3. Expliqueu, contextualitzant-los històricament, aquests quatre conceptes de l'època con-temporània: teló d'acer, Maig del 68, explosió demogràfica, política neoliberal.

Teló d'acer: expressió que es refereix a la barrera o frontera que s'estableix després de la Segona Guerra Mundial entre els països del bloc capitalista i els països del bloc socialista. Implica, per tant, no només una descripció de blocs ideològic-polítics, sinó dos mons radicalment oposats i en constant vigilància militar. L'expressió, que té una llarga història, la va popularitzar Winston Churchill.

Maig del 68: expressió que denomina les revoltes i protestes que van tenir lloc a París durant la primavera de 1968 encapçalades pels estudiants universitaris. El moviment de protesta, de difícil caracterització, s'emmarcava en unes protestes generals que també es van donar aquell any en d'altres parts del món. Representava pel cas francès, a part d'un moviment contra el govern de De Gaulle, una manifestació de la crítica a una societat capitalista que havia arribat a

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys

Maig 2016

un grau de desenvolupament altíssim, en els seus aspectes autoritaris i poc participatius. De fet, sovint se la considera com la revolta fruit del benestar i del creixement econòmic.

Explosió demogràfica: terme que es refereix al creixement demogràfic de la segona meitat del segle XX als països subdesenvolupats. Les xifres altes de creixement poblacional en determinades zones del planeta en relació amb la moderació dels països més desenvolupats, va portar a una preocupació sobre les dimensions d'aquest creixement demogràfic associat a la pobresa. Però el terme esdevenia conflictiu per les connotacions racistes i classistes que podia donar-se des d'Occident al plantejar-ho.

Política neoliberal: doctrina político-econòmica, que va començar a despuntar als anys 70 i 80 del segle XX i que va anar agafant adeptes fins avui dia, que afirma que cal abandonar els pressupòsits econòmics, socials i polítics que la socialdemocràcia havia anat implantant des de l'acabament de la Segona Guerra Mundial a molts països. Des del punt de vista polític significa l'aprimament de l'estat i potenciar la iniciativa privada en nom de la llibertat. Des del punt de vista econòmic, el més rellevant de la política neoliberal significa la desregularització dels mercats i la privatització de les empreses públiques. Hom considera que la política neoliberal hauria portat les crisis financeres de 2007-08 i seria la causa de la recessió econòmica posterior.

Puntuació: podríem considerar 0,5 punts per terme. La correcció ha de ser feta amb discernint si els termes estan entesos i ben definits, tot tenint en compte que sempre és difícil donar-ne una explicació exacta. La redacció també hauria de comptar, en aquest cas.

4. Indiqueu si les afirmacions següents sobre la descolonització són vertaderes o falses.

	vertadera	falsa
L'Índia va arribar a la independència de la mà de Gandhi a finals del segle XIX		X
Algèria fou una possessió francesa fins a la seva independència a la segona meitat del segle XX	X	
La Gran Bretanya va exercir un protectorat sobre Palestina durant la primera meitat del segle XX	X	
Angola i Moçambic van ser colònies portugueses i es van descolonitzar arran de la revolució portuguesa dels clavells de 1974	X	
La Xina es va descolonitzar de Rússia amb la revolució de Mao Zedong.		X

Puntuació: l'enumeració correcta dels esdeveniments serien els 2 punts i amb un d'equivocat seria 1 punt. A partir d'aquí no es valoraria la pregunta.

5. Relacioneu cada personatge històric d'una columna amb un dels càrrecs de l'altra. Per fer-ho, escriviu el número corresponent en les caselles de la columna de la dreta.

1	Nelson Mandela	4	Unificació alemanya
2	Gamal Abdel Nasser	3	President de l'Índia durant la segona meitat del segle XX
3	Jawaharlal Nerhu	1	President de Sudàfrica durant la segona meitat del segle XX
4	Otto Von Bismarck	5	President de Iugoslàvia durant la segona meitat del segle XX
5	Mariscal Josip Broz Tito	2	President d'Egipte durant el segle XX

Puntuació: l'enumeració correcta dels personatges serien els 2 punts i amb un d'equivocat seria 1 punt. A partir d'aquí no es valoraria la pregunta.